

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool - Nachtegalenpark te ANTWERPEN 2

Hoofdstructuur	basisonderwijs
Instellingsnummer	129635
Instelling	Gemeentelijke Basisschool - Nachtegalenpark
Directeur	Linda AVET
Adres	Gerard Le Grellelaan 5 - 2020 ANTWERPEN 2
Bestuur van de instelling	AG Stedelijk Onderwijs Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1
Scholengemeenschap	SG Stedelijk basisonderwijs Antwerpen -
Adres	Pestalozzistraat 5 - 2020 ANTWERPEN 2
CLB	Stedelijk CLB Antwerpen
Adres	Lange Gasthuisstraat 24 - 2000 ANTWERPEN 1
Dagen van het doorlichtingsbezoek	17-03-2014, 18-03-2014, 19-03-2014, 20-03-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	20-03-2014
Datum bespreking verslag met de instelling	01-04-2014
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Vera POLLIER
Teamleden	Marc BOONE
Deskundige(n) behorend tot de administratie	NIHIL
Externe deskundige(n)	NIHIL

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming.....	8
3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	12
3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming.....	13
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid , veiligheid en hygiëne'?.....	14
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	15
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	15
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	16
4.1 Leerbegeleiding	16
4.2 Evaluatiepraktijk	18
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	20
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	22
6.1 Wat doet de school goed?.....	22
6.2 Wat kan de school verbeteren?	22
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	23
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	24
8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING.....	24

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De stedelijke basisschool ontstond in het kader van de capaciteitsuitbreiding die nodig was om tegemoet te komen aan het scholentekort in Antwerpen. Ze biedt nog geen volledige structuur van het basisonderwijs aan. Momenteel bestaat de school uit drie vestigingsplaatsen. De administratieve vestigingsplaats 'Kosmos' is gelegen midden in de groene omgeving van het Nachtegalenpark en streeft met haar projectwerking een eigen leefschoolorientatie na. De nadruk in de schoolvisie ligt in deze vestiging op 'natuur' gezien de schoolligging. De kleuterafdeling is volledig, de lagere afdeling heeft enkel een eerste graadsklas. De twee overige vestigingsplaatsen 'Studio Dynamo' zijn gelegen in het stadscentrum en bieden dit jaar enkel kleuteronderwijs aan. De omgeving wordt momenteel volledig uitgebouwd in het project 'Nieuw Zuid' waarbij ook volledig nieuwe (basis)scholen in de infrastructurele planning opgenomen zijn. De kleuters zijn ingedeeld volgens het jaarklassensysteem. De vestiging aan de Vlaamse Kaai is opgericht in dezelfde infrastructuur (modulaire klassen) van de GO!-basisschool. De vestiging in de Kasteelstraat huist in gebouwen van de vroegere hogeschool. De nadruk in de visie van deze vestigingsplaatsen richt zich op het 'creatief bewegen'. Studio Dynamo profileert zich dan ook als onderdeel van de kunstcampus in de schoolbrochures. Het is de bedoeling om de vestigingsplaatsen geleidelijk uit te bouwen tot twee volwaardige autonome basisscholen.

De leerlingenpopulatie van de school is zeer verscheiden en weerspiegelt de Antwerpse bevolking. De school volgt de visie van het Stedelijk Onderwijs en heeft oog voor de talenten van elk individu, onafgezien hun status of achtergrond. Door de voorbije herstructureringen en de oprichting van de nieuwe basisschool is er weinig constante in het team. Meerdere leerkrachten zijn nieuw sinds dit schooljaar en sommige zijn pas sinds enkele weken in de school aan het werk.

De inspectie gaat na of de school voldoende onderwijskwaliteit realiseert door middel van een gedifferentieerde doorlichting. De reglementering wordt correct bijgehouden en resulteert in een gunstig advies. De bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne in deze school is beperkt gunstig. De inspectie dringt erop aan om - gezien de uitbouw van de basisschool in de nabije toekomst - de gebouwen in de Kasteelstraat grondig te renoveren en aan te passen aan de leeftijd van de kinderen. In de vestiging Kosmos is de speelplaats te klein en ontbreekt alsnog een overdekte speelplaats waardoor de kinderen bij slecht weer moeilijk vrij buiten kunnen spelen wat tevens uitgangspunt is van pedagogisch project dat zich vooral op natuurbeleving richt. Gezien het omliggende Nachtegalenpark niet garandeert dat de veiligheid van de kinderen (valgevaar aan de vijver en moeilijker toezichtmogelijkheid) gewaarborgd is, kan de inspectie dit niet als uitbreiding van de speelruimte aanvaarden.

De leergebieden Nederlands en muzische vorming stonden zowel in de kleuterafdeling als in de lagere afdeling in de focus. Leerbegeleiding, evaluatiepraktijk en algemeen beleid waren ook items van onderzoek. De kleuterafdeling slaagt erin om de kleuters een rijke, ontwikkelingsstimulerende omgeving aan te bieden waarbij vertrokken wordt van het welzijn en de betrokkenheid van de kinderen. De brede en geïntegreerde aanpak via de degelijk uitgewerkte thema's en projecten staan hiervoor garant. De interacties tussen kleuters en leerkracht verlopen empathisch en stimuleren tot verwoorden, experimenteren en handelen. De gevarieerde en geïntegreerde situaties helpen de kinderen om op een natuurlijke wijze taal te beschouwen en te gebruiken. De intentionele aandacht voor het aanbod van een observeerbare en evalueerbare school- en streefwoordenschat is miniem. Er is ruimte zodat kleuters op gemotiveerde wijze kunnen exploreren, experimenteren en vormgeven via diverse muzische talen. De evaluatie van dit leergebied, bijvoorbeeld via gesprekken met de kinderen of via observaties die ook de sterktes verrekenen, is nog een aandachtspunt. De verantwoordingsgerichte benadering van de planningsdocumenten zorgt soms voor een opsomming van doelen die weinig betekenis hebben voor het effectief nastreven ervan. Het erkenningsonderzoek toont aan dat de inspanningen in de lagere afdeling voldoen om het leerplan Nederlands toe te passen. Aangezien de afdeling enkel nog maar bestaat uit een eerste graadsklas, kan de school niet beoordeeld worden op haar resultaatsverplichting. De school kan momenteel weinig outputresultaten voorleggen. Bovendien is de schoolpopulatie een mix van leerlingen die uit allerlei andere scholen afkomstig zijn. Gezien de leerkracht het onderwijsleerpakket volgt naar aanbod van kennis en vaardigheden en de vooropgestelde evaluatie uitvoert, acht de onderwijsinspectie de hiervoor geleverde inspanningen voldoende. De dagplanning van activiteiten voor dit leergebied, is weinigzeggend en

garandeert niet dat de leerplandoelen voor de groep in een vooropgesteld tijdspad aangeboden en bereikt worden.

Voor het leergebied muzische vorming kan de lagere afdeling momenteel niet aantonen dat ze de intentie heeft om vanuit haar aanbod het leerplan toe te passen. Doordat een actuele planning ontbreekt, kan een breed aanbod niet nagegaan worden. De evaluatie en de rapportering van het leergebied zijn weinigzeggend. Door de geïntegreerde werking komen een aantal muzische activiteiten in andere leergebieden voor. Het is een pluspunt dat de school een beroep doet op externe deskundigen om de kinderen te begeleiden en om de muzische deskundigheid van de teamleden te verhogen.

Het kwaliteitsonderzoek toont aan dat de school ontwikkelingsgericht investeert in de concretisering van haar zorgbeleid. Momenteel pakt de school de verhoogde zorg en de uitbreiding van zorg structureel aan. Vaststelbare effecten hebben beslist groeikansen. Het team wil zich verder professionaliseren in het handelingsgericht werken. Het beogen van een brede beeldvorming, het doelgericht, systematisch en transparant aanpakken van ontwikkelings- en leerproblemen én de evaluatie van het rendement van de leerbegeleiding zijn hierbij werkpunten.

De school evalueert of en in welke mate de leerlingen de gestelde leerdoelen nastreven/bereiken. Zij doet dit enerzijds vanuit een zorgvisie en anderzijds vanuit een verantwoordingsvisie. In de kleuterafdeling gebeurt dit hoofdzakelijk vanuit occasionele en in mindere mate vanuit gerichte observaties. In de lagere afdeling registreert de leerkracht de vorderingen van de leerlingen vanuit toetsen. Recent werd ook een test technisch lezen afgenomen. Duidelijke vooropgestelde criteria om de ontwikkeling en de vorderingen van de kinderen in beeld te brengen, ontbreken.

Regelmatig zijn de evaluaties onderwerp van kindbesprekingen. Kinderen die dreigen af te vallen kunnen rekenen op aangepaste zorg.

Inspraak van de teamleden bij de besluitvorming en de schoolwerking is duidelijk aanwezig. De open, stimulerende houding van de directeur maakt het mogelijk dat teamleden nieuwe initiatieven ontwikkelen en elkaar enthousiasmeren. Door de leerkrachten ook te betrekken bij het beleid voelen ze zich niet enkel verantwoordelijk voor de eigen werking maar ook voor de school als geheel. De directeur heeft oog voor het welzijn van alle schoolparticipanten en beschikt over voldoende strategische en agogische vaardigheden om de school als geheel in beweging te krijgen. Het dient echter aan te bevelen een aantal schoolafspraken versneld in te voeren en waar nodig gerichte druk uit te oefenen. Het onderzoeken van de eigen kwaliteit (onder meer via output) is nog een groeipunt.

Dit gedreven, dynamisch en gemotiveerd team beschikt over voldoende interne deskundigheid en daadkracht om de eigen sterktes verder te ontplooien en de aangegeven werkpunten gericht en effectief aan te pakken, ondersteund en gecoacht door het schoolbeleid. Het inspectieteam beslist dan ook om het leergebied muzische vorming voor de lagere afdeling te delibereren. Ze gelooft in de ontwikkelingskracht van deze jonge school en formuleert een gunstig advies. Ze vertrouwt erop dat de school de kinderen blijvend een veilig en rijk milieu zal aanbieden zodat ze zich volop kunnen ontwikkelen volgens eigen mogelijkheden op eigen tempo. De inspectie dringt erop aan om de speelplaats in de vestiging 'Kosmos' aan te passen en een overdekte speelplaats te voorzien om het welzijn en de veiligheid van de kinderen blijvend te garanderen.

.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs - Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs - Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate na. De leraren plannen doelgericht de activiteiten binnen een thema of binnen projecten om de taalvaardigheid van de kleuters te stimuleren. De kleuters krijgen een evenwichtig aanbod.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate na. De leerkrachten plannen doelgericht activiteiten waarbij kleuters kunnen experimenteren en creëren. Dit alles kadert binnen een thema of binnen de projectwerking en speelt in op de leefwereld en de interesse van de kleuters. Doorheen de thema's en projecten komen alle domeinen aan bod.

3.1.1.3 Kleuteronderwijs: muzische vorming en Kleuteronderwijs: Nederlands

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De meeste leerkrachten beschikken over een doelgerichte planning voor hun thema's of projecten. Als referentiekader gebruiken ze het doelenboek van de koepel. Daarbij beogen ze per project een aantal hoofddoelen bij de kleuters. Zeer leerkrachtafhankelijk zijn de dagplanningen. Sommige activiteiten zijn minimaal gepland en nauwelijks worden operationele doelen opgenomen. In andere worden leerplandoelen geselecteerd. Daaraan is een bewakingssysteem gekoppeld. In welke mate de aangeboden doelen ook effectief door alle kinderen nagestreefd zijn, is voor de leerkrachten niet duidelijk.

De kleuterafdelingen beschikken niet over een jaarplanning. Een aantal vaste thema's volgen doorgaans de jaarkring en zijn vrij evenwichtig opgebouwd. Om de inbreng van de kleuters maximaal te houden, werken de kleuteronderwijzers niet met een vooraf vastgelegde (open) jaarplanning. Voor het uitzetten van thema's en vastleggen van inhouden overleggen de teamleden frequent binnen de vestigingsplaats maar ook op schoolniveau.

Hoewel er afspraken leven voor de aanmaak van de dagplanning, wordt deze verscheiden ingevuld van de ene tot de andere leerkracht.

Het kleuterteam werkte een aantal fiches uit voor de speel- en werkplekken en voor de terugkerende momenten. Naast de beoogde leerplandoelen worden ook het nodige materiaal, het verloop van de activiteit en afspraken aangehaald. Hierbij is geen gradatie voorzien noch voor de verschillende leeftijdsgroepen noch voor de vorderingen van de kleuters doorheen het schooljaar. Specifiek in Kosmos vinden we dergelijke voorbereiding ook voor de kringmomenten, de middagactiviteiten en de dagelijkse (leer)activiteit in het park.

Verscheidene leergebieden komen aan bod en binnen Nederlands en muzische vorming is er aandacht voor alle domeinen. Leerkrachten hebben weinig zicht op het (taal)aanbod in de leeftijdsgroepen, zodat continuïteit en gradatie over de leeftijdsgroepen heen niet zijn verzekerd. Afspraken voor een graduele opbouw ontbreken. Ook de gerichte aandacht voor het plannen en aanbrengen van een

gevarieerde, functionele streefwoordenschat zowel thema- als schooltaalgebonden, is nog geen verworvenheid. De praktische uitwerking in de hoeken is doorheen de hele kleuterafdeling zeer verscheiden. Sommige klassen of leefruimtes zijn aangenaam ingericht en dagen uit tot actief leren. Andere ogen eerder kaal en bieden minder kansen tot uitnodigende speelleermomenten. Kleuters krijgen kansen om te exploreren, te experimenteren en bewust om te gaan met materialen. De dagelijkse activiteiten in het park voor de kleuters van Kosmos, creëren hierbij extra mogelijkheden. In meerdere klassen is het thema zichtbaar.

De kalenders zijn gradueel opgebouwd en worden dagelijks met de kleuters besproken wat de taalontwikkeling stimuleert. Tijdens de kringgesprekken sporen de leerkrachten de kleuters aan tot effectief taalgebruik.

Leerkrachtafhankelijk is hierbij het gebruik van een klaspop, een microfoon, ... De aandacht voor auditieve en visuele aspecten is zeer verscheiden en leeft eerder als impliciet dan wel als expliciet streefdoel. Gerichte aandacht voor analyse, synthese, discriminatie en geheugen krijgen soms invulling zonder dat de leerkracht er zich echt bewust van is. Door het klein aantal oudste kleuters zijn daarrond minder expliciete activiteiten gepland. In meerdere klassen is het talige aanbod weinig gericht op expliciete verwerving van thema- en schooltaal. Het team werkt aan het stimuleren van de (schrijf)motoriek. Er is overal aandacht voor de pengreep en de schrijfhouding. Schrijven in scheerschuim rond vaderdag, letters vormen met een tak in de kiezels in het park, stempelen in de letterhoek, ... zijn enkele mooie voorbeelden. Alle klassen beschikken over een boekenhoek met zowel zelfgemaakte (foto)boeken als effectieve verhalen- of documentatieboeken, kunstboeken, losse prenten, ... Meermaals zijn deze boeken aangepast aan het thema. Alle leerkrachten hechten veel belang aan voorlezen. Verhalen zijn vaak uitgangspunt voor activiteiten. Af en toe wordt er 'gelezen' door de kinderen. Er zijn enkele mooie voorbeelden zoals de picto's op het keuzebord plaatsen, een gebeurtenis door de kinderen verteld en getekend door de juf weer navertellen, ...

In de luisterhoek kunnen de kleuters verhalen digitaal beluisteren. Dit is echter nog niet in alle vestigingsplaatsen van toepassing.

Door de thematische en / of de projectwerking is de horizontale samenhang tussen de leergebieden duidelijk. De muzische activiteiten kaderen dan ook binnen een thema. Daarbij komen alle domeinen aan bod. Meerdere activiteiten drama situeren zich bij de kringgesprekken; bewegingsexpressie wordt dikwijls vermeld onder motorische ontwikkeling.

De kleuters krijgen kansen om een museum of een theater te bezoeken of (theater)experten worden in de school uitgenodigd.

De samenwerking met een dansdocente is een unicum. De kinderen komen in contact met percussie, klassieke muziek, kosmische muziek, multiculturele muziek, ... hierbij gaan muziek en beweging en ook drama hand in hand. Alle lessen worden afgesteld op het huidige thema. Een leerkracht in 'Studio Dynamo' bouwde expertise op rond ballet en betekent een meerwaarde voor de muzische expressie binnen de school. Verder reiken de leerkrachten voorbeelden aan van gerichte aandacht voor de muzische aspecten beschouwen en creëren die vaak hand in hand gaan. Leerkrachten organiseren wel eens een muzische workshop in de afdeling.

De kleuters krijgen ruim kansen om inbreng te geven bij de keuze en de inhoud van de thema's en projecten. Meerdere werkvormen zetten aan tot actief leren. Door de organisatie van leefgroepen in Kosmos is de samenwerking tussen de oudste en jongste kleuters een evidentie.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd
Klasmanagement

In Kosmos bouwt de school een leefschool uit met gemengde leeftijdsgroepen. De projecten worden in vier fasen gepland, een brainstormfase met de kinderen, de uitwerkingsfase en twee kosmosweken waarbij uiteindelijk een eindproduct voorbereid wordt. De laatste week worden doelstellingen die minder aan bod kwamen vertaald in lessen en activiteiten. Vanuit de observaties worden gedetecteerde tekorten op vlak van kennis, vaardigheden of attitudes ingeoeft. In welke mate de doelstellingen die minder aan bod komen effectief extra aandacht krijgen en hoe er bijgestuurd wordt, is niet duidelijk. In Kosmos focust de school vooral op ervaringsgericht onderwijs in de natuur. De leerkrachten plannen er dagelijkse buitenactiviteiten in het park. Studio Dynamo zet vooral in op het dynamisch bewegen. Hierbij is extra aandacht voor dansante expressie. In beide vestigingen hebben de leerkrachten aandacht voor een gezonde levensstijl. Kinderen die het wensen kunnen 's middags een dutje doen waardoor ze alert de namiddagactiviteiten kunnen bijwonen.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

De klassen zijn ingericht met duurzaam basismateriaal dat met respect behandeld wordt. Vanuit de eigen visie tracht de school zoveel als mogelijk te recyclen en materialen zelf aan te maken. Zo beschikken ze over bankjes van paletten, speeleilanden, ... dikwijls in samenwerking met enkele ouders in elkaar geknutseld. Sommige materialen worden opgevraagd in andere scholen om tegemoet te komen aan het stijgend leerlingenaantal. Er is een oplijsting van de ontwikkelingsmaterialen per ruimte of per klas beschikbaar om betekenisvolle taken en een rijk activiteitsaanbod te verzekeren. Dit zowel voor Nederlands als voor alle domeinen van muzische vorming. Welke doelstellingen deze materialen dekken, is nog niet uitgeklaard. De meeste leerkrachten verwoorden over voldoende ontwikkelingsmaterialen te beschikken al vinden sommige teamleden dat ze het met een erg beperkt budget moeten stellen. Dit heeft te maken met de hoge kosten voor de inrichting van nieuwe klassen telkenjare. In meerdere klassen is bij de hoekenverrijking dan ook dikwijls persoonlijk materiaal aangebracht. Er wordt ook een beroep gedaan op vrijwillige ouders en het oudercomité voor wat financiële extra's.

Materieel beheer
Infrastructuur

De infrastructuur in Kosmos voldoet, maar een overdekte speelplaats ontbreekt. De modulaire klassen van Studio Dynamo zijn ruim, licht en sfeervol ingericht. De accommodatie wordt gedeeld met klassen van een ander net. Dit geeft momenteel geen problemen maar van een (h)echte samenwerking kunnen we niet gewagen. De gebouwen van de vroegere hogeschool zijn dringend aan een grondige renovatie toe. Het is hierbij nodig dat deze meer aantrekkelijk gemaakt worden voor kleine kinderen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Het team maakte nog weinig werk van de evaluatiepraktijk. De leerkrachten evalueren naar eigen goeddunken en maakten daarover nog geen afspraken. Sommige leerkrachten hebben een observatieschriftje of -map waarin losse observaties genoteerd worden. Meestal zijn deze observaties zeer algemeen en er worden nauwelijks criteria vooropgesteld. Gerichte, observeerbare doelen zijn geen uitgangspunt. Uiterst zelden wordt een test afgenomen. Door de leefgroepwerking in Kosmos, volgen de leerkrachten de kinderen op doorheen hun volledige kleuterperiode. In Studio Dynamo worden evaluaties doorgegeven naar de volgende klasgroep. Deze zijn echter zeer summier en hebben weinig betekenis. Zo is geenszins duidelijk in welke mate individuele kleuters bepaalde woordenschat verwerven, hoe de schriftontwikkeling verloopt, welke aspecten van de ontluikende geletterdheid al dan niet bereikt worden, welke muzische talenten de kleuters ontwikkelen... De evaluatie van de kleuters is dan ook weinig evenwichtig en zeker niet representatief. Uitzonderlijk lezen we een reflectie van

de leerkrachten op gegeven klasactiviteiten, bv. in verband met dansexpressie. Een vroeger gehanteerd volgsysteem werd verlaten en een nieuw is nog niet operationeel. In de vestigingsplaats 2 is het gebruikelijk dat de tekenevolutie van een kindfiguur wordt vastgelegd, gekoppeld aan een verwachtingspatroon. Het team noteert wisselend een aantal bevindingen in een digitaal volgsysteem, maar is zoekende om dit te optimaliseren. Dagelijks reflecteren de leerkrachten over het aanbod en hun eigen didactisch handelen. Meermaals leiden deze zelfevaluaties tot bijstellingen in de planning en de uitvoering van activiteiten.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Leerkrachten verwoordden dat ze de kinderen tijd willen geven om op eigen tempo te ontwikkelen. Ze hebben zeer veel aandacht voor de sociale ontwikkeling en het welbevinden en de betrokkenheid van de kleuters. Aantonen met zachte en / of harde data dat de oudste kleuters klaar zijn om naar het eerste leerjaar te gaan, kan de school niet. Een meer gestructureerde aanpak in de beeldvorming is nodig. In meerdere planningsdocumenten en bij observatie is duidelijk dat leerkrachten differentiëren en klasintern de kleuters de nodige zorg bieden. Momenteel bouwt de school haar zorgcontinuüm uit. Leerkrachten laten zich gematigd positief uit over de inschakeling en de meerwaarde van de extra zorgleerkracht en zouden verdere ondersteuning op prijs stellen. De wachttijden voor observatie zijn soms lang en de aanwezigheid van de ondersteunende leerkracht verschilt soms erg van de ene tot de andere vestigingsplaats en is overwegend verbonden aan de lagere school. De inschakeling van een extra leerkracht in de eerste graad van de lagere school, kan hierin mogelijks verandering brengen. Het intentioneel werken met instructietaal voor Nederlands onkundigen is niet gebruikelijk.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen
Interne expertise

De school heeft oog voor de deskundigheidsbevordering van haar personeel. De pedagogische studiedagen richten zich op de prioriteiten en op de uitbouw van een volwaardige basisschool. De pedagogische visie van elke vestigingsplaats dient meermaals als uitgangspunt voor nascholingen. Zo werd een bezoek gebracht aan een Jenaplanschool en een Steinerschool en lichtte een leerkracht haar eindwerk 'ik durf dansen' toe met als doel de know-how van de collega's te vergroten op vlak van dansexpressie en dans te integreren in de bewegingslessen. Zeker voor muzische vorming is de samenwerking met het deeltijds kunstonderwijs lovenswaardig en een voorbeeld van goede praktijk. Leerkrachten dans en beeldende vorming verzorgen samen met de klastitularissen activiteiten of wonen lessen bij en geven gerichte feedback. Ze zorgen ervoor dat teamleden deskundiger worden bij hun muzisch bewegingsaanbod.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling die bestaat uit de eerste graadsklas, voldoet aan haar maatschappelijke opdracht en haar verplichting om het leerplan toe te passen. Door het gebruik van een onderwijsleerpakket is er een volledig, evenwichtig en doelgericht aanbod. Alle domeinen komen aan bod, worden geëvalueerd en opgevolgd.

Curriculum	Als referentiekader hanteert de leerkracht een onderwijsleerpakket waarin een concordantie is opgenomen met het recente leerplan. Ze gaat ervan uit dat daarbij de leerplandoelen gedekt zijn. Naast de handleiding van deze methode beschikt de leerkracht over een uiterst summiere dagplanning waarin amper een lesonderwerp aangehaald wordt. Deze is echter totaal ontoereikend en biedt geen houvast om een degelijke lesopbouw te verzekeren.
Onderwijsaanbod	Aangezien de methode gevolgd wordt, zowel naar aanbod van lessen en activiteiten als naar differentiatie en verdere evaluatie, kan de onderwijsinspectie ervan uitgaan dat de leerlingen voldoende aanbod krijgen.
<i>Referentiekader</i>	Uit observatie blijkt dat er samenhang is tussen de verschillende domeinen maar ook tussen de verschillende leergebieden. De aandacht voor de component interculturele gerichtheid zoals omschreven in het leerplan is veeleer impliciet.
<i>Planning</i>	De leraren zorgen voor een rijk taalaanbod. Er is afwisseling in de interactieve werkvormen, zo is er partnerlezen en een vorm van tutorlezen tussen de leerlingen van het tweede en eerste leerjaar. De kinderen in deze kleine klasgroep worden individueel aangemoedigd en persoonlijk aangesproken wat de taalvaardigheid zeker ten goede komt.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	
<i>Actief leren</i>	
Curriculum	De beschikbare onderwijstijd wordt effectief aangewend. De leerkracht zorgt voor een positief en veilig klasklimaat, en tracht een krachtige leeromgeving te creëren.
Onderwijsorganisatie	De dagelijkse kringgesprekken zijn momenten van intensief mondeling taalgebruik.
<i>Onderwijstijd</i>	
<i>Klasmanagement</i>	
Materieel beheer	De school zorgt voor voldoende leermiddelen zodat de leerplandoelen bereikt kunnen worden. De klasbibliotheek werd onlangs uitgebreid met recente boeken.
Uitrusting	De klas beschikt over een digitaal bord dat nog niet optimaal aangewend wordt. De ICT-ondersteuning voor de kinderen is aanwezig maar kan geoptimaliseerd worden.
<i>Leermiddelen</i>	
Evaluatie	Resultaten van methodegebonden toetsen wijzen erop dat meerdere leerlingen de aangeboden leerstof bereiken. De vorderingen voor technisch lezen worden recent door middel genormeerde tests in kaart gebracht.
Evaluatiepraktijk	De vorderingen voor spreken en luisteren worden niet bijgehouden. Het is onduidelijk in welke mate leraren zicht hebben op de evolutie van deze vaardigheden.
<i>Evenwichtig en representatief</i>	De rapportering geeft een kwalitatieve en een kwantitatieve beoordeling over de afgelegde toetsen. Er is ook aandacht voor de motivatie van de leerlingen en voor het stimuleren van vaardigheden.
<i>Leerlingvolgsysteem</i>	
<i>Gericht op bijsturing</i>	
Begeleiding	De leerkracht is de eerste verantwoordelijke voor de leerbegeleiding. Uit losse observaties wordt afgeleid welke leerlingen uitbreidings- of verdiepende oefeningen kunnen maken. Vanuit waargenomen noden werd recent beslist de klasgroep voor een aantal lestijden op te splitsen om opgelopen achterstanden bij de leerlingen weg te werken. Deze aanpak werpt momenteel de eerste vruchten af maar de werking kan nog niet worden geëvalueerd op haar effectiviteit. De extra leerkracht kent in de regels 's ochtends haar opdracht voor
Leerbegeleiding	
<i>Beeldvorming</i>	
<i>Zorg</i>	

de betrokken dag. Dit belemmert een grondige voorbereiding en materiaalvoorziening. . Vrijwel alle leerlingen van het tweede leerjaar lezen nu op een behoorlijk niveau. Er is meer rust gekomen bij de leerlingen van het eerste leerjaar waardoor extra aandacht kan gaan naar effectief leren. Leerlingen met extra zorg worden meermaals besproken met de zorgcoördinator en eventueel de ouders en de begeleider van het CLB (Centrum voor Leerlingenbegeleiding). Indien nodig wordt een handelingsplan opgesteld.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Nascholingen

De school stelde het leergebied Nederlands als prioriteit voor het schooljaar 2015-2016. De zorgcoördinator, de directeur en de leerkracht verdiepen zich momenteel in de vernieuwde AVI-testen.

3.1.1.5 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet niet

De lagere afdeling komt niet tegemoet aan haar maatschappelijke opdracht en de verplichting om het leerplan muzische vorming toe te passen. De leerplandoelen voor de betrokken leeftijdsgroep zijn niet richtinggevend voor het geboden onderwijs. De wijze waarop de afdeling functioneert, garandeert niet dat ze in de toekomst met haar leerlingen aan het eind van de lagere school de eindtermen voor muzische vorming zal bereiken. De visie en de doelen van het leerplan muzische opvoeding zijn niet gekend. De evaluatie en rapportering zijn weinigzeggend.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

Uit vroegere documenten blijkt dat in de eerste helft van het schooljaar muzische vorming gepland werd in de wekelijkse activiteiten. Door de personeelsswissels en de opgelopen achterstand bij de leerlingen, werd van de oorspronkelijke planning afgeweken. Momenteel kan de school niet aantonen dat muzische vorming op regelmatige basis en evenwichtig gespreid aangeboden wordt. De leerkracht is niet op de hoogte van de visie van het leerplan, noch van de leerplandoelen. In de huidige planningsdocumenten wordt muzische vorming niet aangehaald. Er is geen enkele link met de leerplandoelen terug te vinden. Uit observatie blijkt dat leerlingen wel in contact komen met meerdere muzische activiteiten. In de klas zijn een aantal beeldende werkjes geëtaleerd. Er is soms samenhang met andere leergebieden waarbij activiteiten drama en bewegingsexpressie uitgevoerd worden.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Klasmanagement
Onderwijstijd

Op de officiële lessenrooster staan minder lestijden muzische vorming ingeroosterd dan de koepel voorschrijft. Daarenboven is niet vaststelbaar of deze lessen steeds gegeven worden en/of welke concrete invulling ze krijgen. In samenwerking met een leerkracht van de kunstacademie, worden mooie beeldende activiteiten uitgewerkt. Meermaals zijn daar linken met andere domeinen zoals muziek en beweging.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt tot op heden over voldoende middelen om de leerplandoelen te realiseren. Trouw aan de schoolvisie wordt dikwijls met kosteloos en natuurlijk materiaal gewerkt. Het is lovenswaardig dat er binnen de infrastructuur ruimte voorzien wordt voor de muzische activiteiten.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Muzische vorming wordt nauwelijks geëvalueerd. De kinderen worden mondeling aangemoedigd. Momenteel bestaat de evaluatie uit een persoonlijke verbale waardering door de leerkracht. Tijdens activiteiten reflecteren en evalueren de leerkracht samen met het kind zowel het proces als het product. Het is nog geen gewoonte om vanuit vooropgestelde criteria een muzisch proces of een afgewerkt product te beoordelen. De school is nog niet toe aan alternatieve evaluatievormen. De school heeft geen zicht op de muzische vorderingen van de kinderen. Of

kinderen muzisch talentvol zijn en in welke mate zij uitblinken in een of ander domein, is niet duidelijk.

Foto's op de website en enkele beoordelende zinnen op het rapport geven enige informatie aan de ouders.

Begeleiding
Leerbegeleiding

Beeldvorming
Zorg

Door het ontbreken van enige opvolging van de muzische capaciteiten van de kinderen, heeft de leerkracht slechts een beperkt zicht op de specifieke muzische talenten, interesses en/of beperkingen van de kinderen.

Sommige zorginitiatieven binnen Nederlands en wiskunde bespelen af toe een muzisch domein.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering

Nascholingen
Interne expertise

De school zet sterk in op verdere professionalisering muzische vorming door de samenwerking met het deeltijds kunstonderwijs.

Binnen het team zijn een aantal leerkrachten met specifieke expertise in een muzisch domein. Het is de bedoeling om die kunde in de toekomst meer aan bod te laten komen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. De preventieadviseur voert regelmatig controles uit en maakt gebruik van de analyses van externe deskundigen. Sommige tekorten uit verslagen zijn op het ogenblik van de doorlichting al weggewerkt, andere zijn gepland. Het jaaractieplan is concreet en realistisch uitgewerkt, waardoor de inspectie kan aannemen dat de uitvoering zal volgen.

De administratie met betrekking tot BVH wordt correct bijgehouden. Met het oog op de verdere uitbouw van de school tot een volwaardige basisschool, blijkt een aantal aanpassingen noodzakelijk.

In de vestigingsplaats Kosmos is de speelplaats te klein en ontbreekt een overdekte speelplaats waardoor de kinderen bij regenweer niet buiten kunnen en waardoor de pedagogische visie van 'natuurschool' niet altijd consequent gevolgd kan worden. De huidige gymruimte die daarvoor in noodgeval gebruikt wordt, is ontoereikend qua oppervlakte (te meer met de verwachte leerlingenaangroei). Dit is trouwens hygiënisch totaal onaanvaardbaar. Het omliggende 'Nachtegalenpark' is onvoldoende beveiligd om als reguliere speelplaats aanvaard te worden. Leerlingen kunnen ongemerkt verdwijnen. Daarenboven is de waterput voor de voordeur van de school is niet afgeschermd, wat een reëel gevaar betekent voor de kinderen. Er is ook geen ruimte om de kinderen binnen te laten spelen wegens het nu al meervoudig gebruik van de lokalen.

Het aanbrengen van een strook gele verf op de trappen aan de ingang van de modulaire bouw in de vestiging Studio Dynamo kan het valgevaar aanduiden.

Samen met de geplande uitbreiding van de vestiging Studio Dynamo in de Kasteelstraat, dient het gebouw grondig gerenoveerd te worden. Hierbij dient rekening gehouden met de leeftijd van de kinderen die in deze klassen onderdak zullen vinden.

Op alle vestigingsplaatsen zijn momenteel voldoende toiletten aanwezig. Als het aantal kinderen toeneemt, zullen ook de sanitaire voorzieningen aangepast moeten worden.

De speelplaatsen in de vestigingsplaatsen Vlaamse Kaai en Kasteelstraat zijn momenteel voldoende ruim en kindvriendelijk ingericht.

De gebouwen zijn goed onderhouden en kunnen voldoende gelucht en verwarmd worden.

Dat alles resulteert in een beperkt gunstig advies voor de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja

3.2 Respekteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respekteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Leerbegeleiding

- Doelgerichtheid** De zorgwerking is planmatig uitgewerkt in het zorgcontinuüm dat visueel voorgesteld is voor alle betrokkenen. Een algemene zorgvisie wordt momenteel uitgeschreven. De visie beklemtoont de centrale rol van de klasleerkracht 'de leerkracht doet ertoe' en de onderscheiden zorgniveaus zijn van belang voor de werking. Er is aandacht voor zowel kinderen die voorop of achterop zijn. De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt nooit uit het oog verloren. Momenteel is het de bedoeling om het handelingsgericht werken verder uit te bouwen en een aantal formulieren daarbij te leren gebruiken. Het formuleren van een zorgvraag is voor vele leerkrachten een aandachtspunt.
- De betrokkenheid van de leerkracht op de zorgwerking situeert zich hoofdzakelijk op het ondersteunen van de kinderen. Doelen op het school- en klasniveau leven bij hen in mindere mate. Bij de zorgwerking wordt ook ingezet op kleuters (en leerlingen) die te laat komen dit in het kader van kleuterparticipatie. Eventueel worden daarvoor de ouders telefonisch of rechtstreeks aangesproken.
- Ondersteuning** De zorgwerking werd gestructureerd: de procedures, overlegvormen, instrumenten en taken zijn vooropgesteld. Welzijn en sociaal-emotionele ontwikkeling vormen het fundament van de preventieve basiszorg. Leerkrachten onderhouden een warm contact met de kinderen en hebben oog voor de persoonlijke ervaringen en belevingen van de kinderen. Het strategisch aanpakken van problemen, de ouderbetrokkenheid en de voortdurende oudercommunicatie zijn waardevolle initiatieven. De klasinterne differentiatie in de lagere afdeling is overwegend beperkt tot tempodifferentiatie volgens de gevolgde methodes of wordt al vlug gelinkt aan de toegevoegde leerkracht. Op school lopen heel wat waardevolle acties waarbij verschillende leerkrachten betrokken zijn en die de brede basiszorg versterken: werken aan sociale relatiewijzen, leefgroepen en graadsklassen, klasoverschrijdend werk, aanbod aan (eco)speelmateriaal op de speelplaats, ...
- Op vlak van signalering en registrering is er nog een lange weg te gaan. Voor bijkomende observaties, bij kinderen met extra zorg, kunnen alle leerkrachten een beroep doen op de zorgcoördinator of het CLB.
- Er zijn verschillende overlegvormen die 'zorg' als thema hebben. Zo plant de school filteroverleg waarbij alle leerlingen besproken worden en MDO (multidisciplinair overleg) voor kinderen die extra zorg nodig hebben. Daarnaast is er ook heel veel informeel overleg tussen de klasleerkrachten en zorgleerkracht. De leermeester lichamelijke opvoeding wordt betrokken bij zorgvragen. Deze opeenvolgende overlegvormen zorgen er wel voor dat kinderen blijvend ondersteund worden. De vormen van overleg beperken zich niet tot een louter beschrijven van het probleem maar zijn ook gericht op het bekomen van een plan van aanpak, een handelingsplan. Deze plannen en de voorbereiding in functie van het MDO zijn van wisselende kwaliteit. Het stellen van goede hulpvragen is nog niet door iedereen beheerst en de uitgeschreven hulp beperkt zich nog vaak tot algemeen kaderadvies (ouders informeren, opvolgen, laten testen, organisaties contacteren, ...) en in mindere mate op het formuleren van geschikte doelen en concrete handvatten voor de klaspraktijk. Bovendien wordt verhoudingsgewijs vlugger gekeken naar leerlingen en ouders in verhouding tot

reflectie op en aanpassing van het eigen handelen.

Zowel klasleerkrachten als de zorgleerkracht proberen kort op de bal te spelen. Toch kan de visie nog meer leven in de uitwerking. Zo kan grondiger nagedacht worden over het versterken van de klasinterne differentiatie, vooral in de lagere afdeling.

Momenteel is de samenwerking met externen nog in de aanvangsfase. Kortelings zal voor een kind met 'stop-training' gestart worden. Complementaire samenwerking tussen leerkrachten onderling en met ouders is hierbij voorzien. De gymleerkracht reikt voorbeelden aan van individueel begeleiden tijdens de bewegingsactiviteiten. Ze zorgt hierbij voor een zaalopstelling waarbij het overzicht behouden blijft. Ze legt ook afspraken vast met de kinderen zodat ze een tijdspanne zelfstandig actief blijven. De klasleerkrachten melden eventuele pathologieën aan de gymleerkracht waar die voor haar opdracht van belang zijn. Ouders worden niet expliciet gevraagd om hun kind(eren) van aangepaste kledij en voetschoeisel te voorzien tijdens het gymmen. De effectiviteit kan in vraag worden gesteld bij het aanbod van twee lestijden gym na elkaar.

Doeltreffendheid Aangezien het vooropstellen van evalueerbare doelen op school-, klas- en leerlingniveau nog niet tot de routine behoort, is het moeilijk om de effecten van zorginterventies in kaart te brengen. Heel wat leerkrachten geven aan dat de zorgwerking in ontwikkeling is, maar ook dat er nog een lange weg te gaan is om een aantal knelpunten weg te werken. Vooral het opvolgen van de ontwikkelingen en de vorderingen van de kinderen en het handelingsgericht werken dienen verder aangepakt te worden. Regelmatig worden zorginitiatieven besproken op het vestigingsplaatsoverleg of tijdens personeelsvergaderingen.

Ontwikkeling De school is zoekende om de kinderen breed te screenen: ontwikkelingsgericht en procesgericht. Mogelijke initiatieven blijven echter meermaals steken in de beginfase. Er is weinig bijsturing van het bestaande systeem. De school neemt hiervoor een eerder afwachtende houding aan. De directeur en de zorgcoördinator participeerden aan specifieke vorming op vlak van handelingsgericht werken. Groepsleraren hebben nood aan meer inhoudelijke ondersteuning om de expertise op vlak van leerbegeleiding te verruimen. Er is nood aan recente praktijkgerichte bronnen en programma's om te remediëren en aan achtergrondinformatie in verband met ontwikkelings- en leerproblemen. Het stedelijk onderwijs Antwerpen organiseert viermaal per schooljaar aanvangsbegeleiding voor zorgleerkrachten. Alle teamleden worden geïnformeerd over het M-decreet.

4.2 Evaluatiepraktijk

- Doelgerichtheid** Er is aandacht voor competentiegericht evalueren en rapporteren in de visie van het stedelijk basisonderwijs. De school wil deze streefdoelen volgen en is zoekende om die te vertalen tot een eigen schoolvisie.
- De leerkrachten volgen de ontwikkeling van de kinderen vooral impliciet op. Doorheen de dag hebben ze oog voor het spel- en werkgedrag, voor de sociaal-emotionele en de motorische ontwikkeling. De leerkrachten zijn zoekende om de kinderen adequaat te evalueren waarbij zowel product als proces worden beoordeeld. Momenteel bestaat de evaluatie overwegend uit een persoonlijke verbale waardering door de leraar. Die is weinig gericht op beoogde doelen. Bovendien beschikken leraren niet over gemeenschappelijke criteria om gelijkgericht te evalueren.
- De observaties worden weinig systematisch vastgelegd. Door het ontbreken van gemeenschappelijke afspraken, criteria of structuren, gaat heel wat waardevolle informatie verloren.
- Bij observatie blijkt dat de activiteiten vaak samen met de kinderen worden besproken en in enige mate geëvalueerd.
- Alle leerkrachten reflecteren dagelijks over hun aanbod en stellen (beperkt) hun didactische aanpak in vraag. In welke mate de eigen aanpak bijgestuurd wordt, is minder duidelijk.
- Na de effectieve projectweek in Kosmos worden twee Kosmosweken ingeroosterd zodat voldoende tijd beschikbaar is om de activiteiten binnen het project te evalueren en eventueel bij te sturen. Leerkrachten verwoordden dat de vooropgestelde doelen hierbij richtinggevend zijn.
- De school organiseerde een sterkte-zwakteanalyse naar de eigen werking in Kosmos waarbij het vierstappenplan van de projecten onder de loep werd gehouden. Daarbij noteerden de leerkrachten wat positief was en waar volgens hen verbetering mogelijk was.
- Ondersteuning** In de klas van de lagere afdeling sturen de onderwijsleerpakketten in grote lijnen de evaluatiepraktijk aan. Het niveau van technisch lezen werd zeer recent in kaart gebracht. Genormeerde testen voor andere deelvaardigheden worden slechts bij uitzondering afgenomen.
- Er is intentioneel aandacht voor het welbevinden van de kinderen.
- Op schoolniveau is nood aan organisatorische afspraken om meer gelijkgericht de kinderen te volgen.
- Ouders worden op de hoogte gehouden van de ontwikkeling van hun kind via de vele occasionele oudercontacten bij het open onthaal en het afhalen van de kinderen. De school plant ook een informatieavond en enkele formele oudercontacten. De leerlingen van de lagere afdeling krijgen een vijftal keer een schoolrapport om over de evaluaties te communiceren naar de ouders. De registratie gebeurt via een woordelijke tekst. Die wordt ingegeven met voorgedrukte zinnen die kunnen gewijzigd en aangevuld worden met specifieke vaststellingen door de leerkracht. Bij sommige leergebieden of domeinen worden ook punten aangehaald. De gymleerkracht registreert haar vaststellingen in de schoolrapporten van de lagere afdeling met een cijfer of een letter. Ze opteert om volgend schooljaar een eigen gymrapportje te ontwikkelen met een aangepaste registratieschaal die ook begrijpelijk is voor (jonge) kinderen (cf. smileys)
- We stellen vast dat naast de leef-, leer- en werkhouding alle leergebieden aan bod komen. Ouders en leerlingen kunnen hun bevindingen ook weergeven op het rapport via smileys of via een geschreven antwoord, hiervoor is op het

schoolrapport ruimte voorzien.

De didactische aanpak van expressieve bewegingslessen wordt geëvalueerd en met de klasleerkracht besproken door een externe dansdocente. Meerdere leerkrachten ervaren dit als zeer verrijkend en ondersteunend voor hun eigen klaspraktijk.

Doeltreffendheid Hoewel in de lagere klas enkele toetsen afgenomen worden, is het niet de gewoonte om via een doorgedreven foutenanalyse individuele problemen te detecteren en doelgericht aan te pakken. Het schoolteam gaat nog niet systematisch na in welke mate de evaluatiepraktijk voor alle leergebieden is afgestemd op de leerplandoelen en in welke mate de leerkrachten de leerlingenresultaten benutten om hun aanpak of aanbod bij te sturen. Er is nood aan degelijke reflectie in het team waarbij de doeltreffendheid van de evaluatiepraktijk wordt onderzocht. De school is zoekende naar een passend (digitaal) registratiesysteem om de evaluatiepraktijk beter af te stemmen op de vooropgestelde leerplandoelen en zo een beter zicht te krijgen op de totale ontwikkeling van de kinderen.

Ontwikkeling De krachtlijnen van het stedelijk onderwijs in Antwerpen poneren 'er is aandacht voor competentiegericht evalueren en rapporteren'. De school geeft zelf aan dat haar evaluatiepraktijk een werkpunt is op korte termijn.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** De directeur hanteert een democratische en participatieve leiderschapsstijl. Zij wil de nodige inspraak geven en staat open voor bedenkingen en suggesties van teamleden. Ze betekent momenteel nog de spilfiguur die het schoolbeleid uitzet. Ze wordt momenteel nog weinig ondersteund door werkgroepen of individuele coördinatoren voor deelaspecten. Een oudercomité is momenteel in de opstartfase. Zij slaagt erin om een grote betrokkenheid van de teamleden bij het schoolgebeuren te realiseren. Waar het team meermaals een afwachter houding aanneemt, kan meer gerichte druk uitgeoefend worden. De leerkrachten geven aan dat de directeur voor hen, de kinderen en de ouders zeer toegankelijk is. Ze waarderen haar empathisch inleefvermogen en humane omgangsstijl. Ze stelt zich correct en consequent op en durft ook de pijnpunten aan te kaarten. De directeur tracht wekelijks in elke vestigingsplaats aanwezig te zijn. Gezien de moeilijke verbinding tussen Kosmos en Studio Dynamo is dit niet altijd evident.
- Visieontwikkeling** Een recente herstructurering bracht de school van vijf vestigingsplaatsen terug naar drie. In realiteit is de school verdeeld in twee entiteiten: Kosmos en Studio Dynamo. Beide entiteiten willen ervaringsgericht onderwijs aanbieden, elk met een specifiek accent. Zo profileert Kosmos zich als een open leefschoon, in de natuur en de natuur in de school. Studio Dynamo profileert zich als een leefschoon met het accent op beweging in de ruime context waarbij de muzische (bewegings)expressie een pijler is. In de toekomst zullen beide entiteiten als volwaardige basisscholen uitgebouwd worden. Als overkoepelende leidraad volgt de school de visie van het Stedelijk Basisonderwijs Antwerpen. Zo wordt ingezet op een competentieontwikkelen en talentgericht onderwijs. Dit zowel naar de kinderen toe als naar het personeelsbeleid. De teamleden zijn op de hoogte van de visie van 'hun school' en leven die dagdagelijks na.
- Besluitvorming** Het team maakt samen school. In samenspraak stelde men een meerjarig prioriteitenplan op, waardoor elk personeelslid duidelijk weet waaraan prioritair gewerkt wordt. De maandelijkse personeelsvergaderingen, waarvan de agendapunten door de directeur aangegeven worden, zijn intense overlegmomenten die afwisselend in Studio Dynamo en Kosmos georganiseerd worden. De teamleden bespreken samen de verdere schoolontwikkeling, zowel pedagogisch-didactisch als organisatorisch. Zorg is een terugkerend item. Besluiten worden overwegend in consensus genomen. De verslagen zijn vrij algemeen opgemaakt waardoor gemaakte afspraken niet altijd duidelijk en moeilijk op te volgen zijn, bijvoorbeeld voor het invullen van het klasboek van de leraren. Wekelijks vindt er een vestigingsplaatsoverleg plaats. De agenda wordt overwegend door de plaatselijke leerkrachten opgesteld. De leerkrachten verwoorden dat dit vooral werkvergaderingen zijn waarbij de verticale samenhang en de gelijkgerichtheid besproken worden. Organisatorische afspraken, specifiek voor de vestigingsplaats, staan meermaals op de agenda.

Kwaliteitszorg Het intern leiderschap beschikt over een groot beleidsvoerend vermogen. De directeur volgt haar personeel via occasionele en gerichte klasbezoeken. Met alle leerkrachten doorliep zij ook een (functionerings)gesprek. Doorheen het evaluatiegebeuren geeft de directeur heel wat suggesties en aandachtspunten aan de leerkrachten die hun professionele ontwikkeling kunnen ondersteunen. De school streeft naar een competentie-ontwikkend leercentrum voor alle personeelsleden. De teamgerichte navormingsinitiatieven zijn vooral op het prioriteitenplan afgestemd.

In Kosmos werd in samenwerking met de pedagogische cel een sterkte-zwakteanalyse uitgevoerd. Daarbij werd over de projectwerking nagedacht. Dit resulteerde in de vaststellingen dat enerzijds de visie gekend is en gevolgd wordt en dat anderzijds de verticale samenhang in de leefgroepen beter kan.

Ondertussen maakt de school daar werk van. De inspectie kan dit volledig volgen. Aan de ouders werd een summier tevredenheidsonderszoek voorgelegd. Daaruit blijkt dat de ouders vragen hadden naar het functioneren van de leefgroepwerking maar tevreden zijn en kritiek mogen geven.

De teamleden werden nog niet bevraagd maar uit gesprekken blijkt dat er een grote mate van tevredenheid heerst en dat elke leerkracht ernaar streeft om elk kind op eigen tempo te laten ontwikkelen. Leraren laten zich overigens quasi unaniem positief uit over de collegiale relaties onder de teamleden en met de directie.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid op een oppervlakkige analyse van data. Het heeft een onvolledig beeld van de noden van alle leerlingen. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. De schoolorganisatie zorgt er in toenemende mate voor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid bereikt. De acties die het schoolteam uitwerkt, sluiten grotendeels aan op de vooropgestelde doelen. Hierbij is er ook enige aandacht voor kleuterparticipatie en voor het afstemmen van de eigen acties op het beleid van de scholengemeenschap.

Het zorgteam evalueert de effecten van de acties binnen zijn zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid, maar communiceert dit beperkt met het team. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid.

Deliberatie Het inspectieteam deliberiert voor het leergebied muzische vorming in de lagere afdeling. Het schoolteam en de directeur zijn zich bewust van het feit dat het toepassen van het leerplan nog niet gebeurt. De school heeft een intense samenwerking met externe deskundigen. Het team wil komen tot afspraken rond de visie en het verzekeren van het aanbod. Het team is voldoende vernieuwingsbereid en in staat om veranderingen te realiseren. Een duidelijke structuur, duidelijke afspraken en gerichte opvolging door het beleid zijn hierbij echter noodzakelijk. De inspectie heeft er vertrouwen in dat muzische vorming een volwaardige ontwikkeling zal krijgen, conform de eindtermen. Ze wenst het schoolteam daarbij alle succes!

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kansen tot exploreren en experimenteren in de kleuterafdeling.
- De ontmoetende omgangsstijl van de leerkrachten met warme en intense kindcontacten.
- De brede en geïntegreerde benadering van de leergebieden.
- De vernieuwingsbereidheid van het team en de open houding ten aanzien van experts die de klassen betreden.
- De gevarieerde werkvormen.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De recente structurering van de zorgwerking door afspraken rond overleg, instrumenten en procedures.
- De betrokkenheid en communicatie met de ouders.
- De faciliterende zorgdocumenten die een handelingsgerichte bespreking en aanpak mogelijk maken.
- De verhoogde aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- De dagelijkse reflectie over het eigen didactisch handelen.
- De reflectie met de kinderen in de afsluitende kringgesprekken.
- De inschakeling van externe deskundigen en het aanwenden van de interne expertise voor muzische vorming.

Wat betreft het algemeen beleid

- De democratische besluitvorming en de bottom-up benadering van veranderingsprocessen.
- De diverse vormen van overleg waardoor het team zich ook verantwoordelijk voelt voor de school als geheel.
- De open, stimulerende houding van de directeur om in initiatieven te ontwikkelen.
- De warme en respectvolle sfeer op de school.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Meer intentionele aandacht besteden aan een rijk aanbod van functionele thema- en schooltaal zoals algemene begrippen, themagebonden streefwoordenschat en waar nodig de specifieke instructietaal.
- Een meer genuanceerde beeldvorming van de taalontwikkeling van de kinderen beogen en het taalaanbod nog beter op het taalvaardigheidsniveau van de kinderen afstemmen.
- In de lagere afdeling de leerplannen gebruiken als leidraad bij de planning, de uitvoering en de evaluatie.
- In de lagere afdeling dominante, evalueerbare lesdoelen voorop te stellen.
- De brede aanpak van het leergebied muzische vorming bewaken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Een doelgerichte en systematische aanpak van de zorgwerking op school-, klas- en kindniveau verder uitbouwen.
- De vorderingen van de kinderen opnemen in een werkbaar volgdoossier.
- De evaluatie van de zorgwerking op gepaste tijden uitvoeren.
- De muzische ontwikkeling van de kinderen opnemen in het zorgverhaal.
- Doelgericht evalueren en de vorderingen opvolgen over de groepen heen.
- Een zinvolle dagplanning hanteren als voorbereidend werkinstrument.
- De rapportering in de lagere afdeling gericht uitwerken.
- De evaluatie van kinderen doelgericht aanpakken

Wat betreft het algemeen beleid

- De eigen kwaliteit onderzoeken en bewaken door onder meer outputgegevens te verzamelen, te analyseren en de werking bij te sturen.
- Verder uitwerken van het schoolwerkplan met aanvulling van de visie op zorg.
- Afspraken formaliseren en nagaan op hun blijvende realisatie.

6.3 Wat moet de school verbeteren?**Wat betreft de erkenningsvoorwaarden**

- In de lagere afdeling het leerplan muzische vorming hanteren bij de planning, de uitwerking en de evaluatie van activiteiten.
- In de lagere afdeling een degelijke planning voorzien om een breed aanbod blijvend te garanderen.
- In de vestiging Kosmos een voldoende ruime, afgesloten speelplaats en een overdekte speelruimte voorzien.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

BEPERKT GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf **20-03-2017** opnieuw een controle uit.

8 VASTSTELLINGEN BETREFFENDE DE OVERIGE REGELGEVING

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Vera POLLIER de inspecteur-verslaggever	Linda AVET de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	